

První pozorování lyskonoha úzkozobého (*Phalaropus lobatus*) na Svitavsku

The first record of the Red-necked Phalarope (Phalaropus lobatus) in the Svitavy district

Jakub Vrána⁽¹⁾ & Luboš Novák⁽²⁾

⁽¹⁾ Riegrova 15, 568 02 Svitavy; e-mail: vrana.jakub@svi.cz

⁽²⁾ Riegrova 12, 568 02 Svitavy; e-mail: novak.lubos@svi.cz

Lyskonoh úzkozobý (*Phalaropus lobatus*) je druh s arktickým typem rozšíření. Je přísně tažný, zimuje v Arábii, Mikronésii a na západním pobřeží Jižní Ameriky. Jeho evropská populace činí asi 60–90 tisíc hnízdních párů (HAGEMEIJER & BLAIR 1997). V ČR bývá pozorován vzácně, ale pravidelně. Setkáváme se s ním hlavně na podzimním, vzácněji pak na jarním tahu. Nejčastěji bývá na našem území pozorován v srpnu a září. Většinou byly zaznamenány jednotlivé kusy, vzácněji i menší hejna (např. 7.9.1972 5 ex. na rybnice Nesyt u Mikulova; HUDEC & ŠTASTNÝ 2005).

Dne 9.8.2007 jsme pozorovali 1 ex. lyskonoha úzkozobého na v té době částečně letněném Novém rybníku u obce Opatov (kvadrát 6164, koordináty 49°50'N 16°29'E, nadmořská výška cca 450 m). Pták se po celou dobu pozorování (cca 16:20–20:00 hod.) držel na SZ břehu rybníka u bývalé husí farmy. Kromě něj se zde z bahňáků vyskytovali také bekasina otavní (*Gallinago gallinago*), kulík říční (*Charadrius dubius*), vodouš bahenní (*Tringa glareola*), vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*) a vodouš šedý (*Tringa nebularia*). Přestože se lyskonoh občas přiblížil k vodouši bahennímu nebo bekasině otavní, nedá se říci, že by blízkost nějakého dalšího bahňáka vyhledával. Po celou dobu pozorování plaval poblíž břehu, lovil potravu a nevěnoval přílišnou pozornost ani ostatním druhům ptáků, ani cca 50 metrů vzdáleným pozorovatelům (kromě autorů článku jej pozorovali i M. Janoušek a P. Moutelík). V době, kdy jsme lokalitu opustili (kolem 20 hod.), se zde lyskonoh stále zdržoval, druhý den se jej však již nalézt nepodařilo.

Jednalo se o mladého ptáka v přechodném šatu *juv./1.* zima – pták odpovídal vyobrazení této věkové kategorie v SVENSSON *et. al.* (1999), pouze na hrudi bylo při důkladném pozorování patrné několik hnědých per, které v knize zobrazeny nejsou. Pták byl zastížen v obvyklou dobu pro pozorování tohoto druhu v ČR a i jeho chování se dá označit jako typické (HUDEC & ŠTASTNÝ 2005). Jde o první pozorování lyskonoha úzkozobého jak na lokalitě, tak i na Svitavsku (JETMAR 2000, VRÁNA 2008)

Souhrn

Tento článek popisuje pozorování mladého (*juv./1.* zima) lyskonoha úzkozobého (*Phalaropus lobatus*) na Novém rybníce u obce Opatov (okres Svitavy) dne 9.8.2007. Jde o první pozorování lyskonoha úzkozobého jak na lokalitě, tak i na Svitavsku.

Summary

On the 9th September 2007, one individual of the Red-necked Phalarope (*Phalaropus lobatus*) was observed on Nový pond near the village of Opatov (Svitavy district, eastern Bohemia, coordinates 49°50'N 16°29'E, altitude approximately 450 m; a small fishpond partly without water). It is the first record of this species in the Svitavy district.

Literatura

- HAGEMEIJER E. J. M. & BLAIR M. J. (eds) 1997: The EBCC Atlas of European Breeding Birds: Their Distribution and Abundance. *T & AD Poyser, London.*
- HUDEC K. & ŠTASTNÝ K. (eds) 2005: Fauna ČR. Ptáci 2/II. *Academia, Praha.*
- JETMAR F. 2000: Výskyt a změny početnosti ptáků na soustavě rybníků u Opatova. *Sylvia* 36: 127–153.
- VRÁNA J. 2008: Avifauna svitavského Dolního a Horního rybníka v letech 2004–2007. *Práce SOČ, nepublikováno.*
- SVENSSON L., GRANT P. J., MULLARNEY K. & ZETTERSTRÖM D. 2004: Ptáci Evropy, Severní Afriky, Blízkého východu. *Svojtka & Co., Praha.*